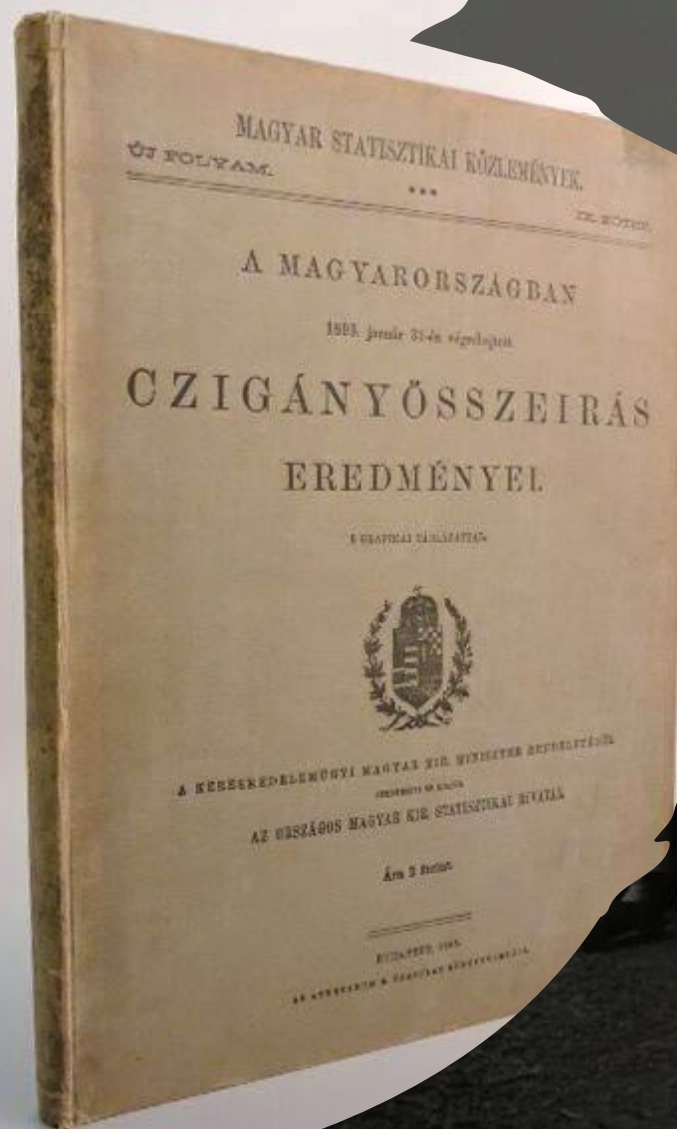
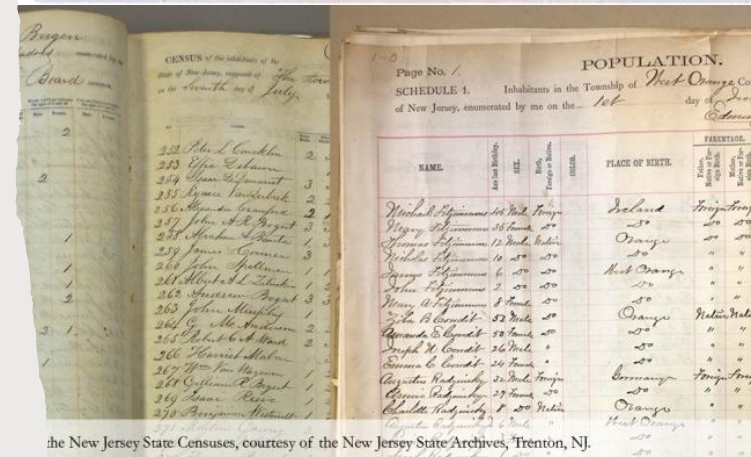

**Letelepedett vagy vándorló?”
A cigány közösségek állami képe 1893-
ban**

„Letelepedett vagy vándorló?” – Mit akar tudni az állam?

- Szerintetek miért fontos egy államnak, hogy tudja, kik élnek a területén?
- Milyen adatokat gyűjt ma rólunk az állam?
- Ezek szerintetek semlegesek vagy hatalmi eszközök?
- „1893-ban az állam ugyanezt tette – de egészen más célokkal.”

the New Jersey State Censuses, courtesy of the New Jersey State Archives, Trenton, NJ.

Történelmi háttér: Magyarország a 19. század végén

1893 – a dualizmus időszaka

- Magyarország az Osztrák–Magyar Monarchia része
- Gyors **modernizáció** (ipari forradalom hatásai), urbanizáció
- Az állam **szabályozni, ellenőrizni, rendszerezni** akar

Miért végez adatgyűjtést az állam?

Állami adatgyűjtés céljai

- Az adatgyűjtés **nem önmagáért való.**
- Milyen céljai lehetnek?

Lehetséges célok

- adózás
- katonai szolgálat
- közegészségügy
- **rendészeti ellenőrzés**
- társadalmi „rendezés”

Az 1893-as cigányösszeírás célja

- Az 1893-as összeírás nem a kultúra megismerését szolgálta, hanem:
  - **rendészeti** célú volt
  - problémaként kezelt egy csoportot
  - kategóriákat hozott létre
  - **Központi kérdés:**

„Letelepedett vagy vándorló?”

- Melyik kategória lehetett „elfogadhatóbb” az állam számára?

Mit fogunk ma csinálni?

- Nem azt vizsgáljuk, *milyenek voltak* a cigány közösségek, hanem azt, **hogyan látta és kezelte őket az állam.**
- forráselemzés csoportokban
  - **1. Az összeírás céljai, szemlélete, hatósági megközelítés**
  - **2. Letelepedett és vándorló cigányok megkülönböztetése**
  - **3. Foglalkozások, megélhetési formák, mesterségek**
  - **4. Oktatás, írás-olvasás, nyelvhasználat, kulturális viszonyok**

